

Seutuvertailut

Lasten ja nuorten lautakunta 12.12.2023 § 53
643/12.00.02/2023

Valmistelija

Kasvatus- ja opetusjohtaja Mia Mattila

Tampereen kaupunkiseudun varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen vuoden 2022 seutuvertailuja on käsitelty kaupunkiseudun sivistyspalvelutyöryhmässä 26.10.2023, kuntajohtajakokouksessa 3.11.2023 sekä seutuhallituksessa 29.11.2023.

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän hyvinvointipäällikkö Merja Nordling:

"Tausta

Seututiedon tuottaminen ja ylläpitäminen yhteistyön keskeisissä teemoissa on olennainen osa seututyöryhmien työskentelyä.

Seutuvertailut kokoavat yhteen Tampereen kaupunkiseudun kahdeksan kunnan esi- ja perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja lukiokoulutuksen keskeiset tunnusluvut. Tampereen kaupunkiseudulla on tehty nykymuotoisia seutuvertailuja vuodesta 2017 lähtien. Vertailussa käytettävät talous- ja toimintatiedot on kerätty kaupunkiseudun kunnilta keväällä ja kesällä 2022. Lisäksi lähteinä on käytetty Kuntaliiton, Tilastokeskuksen ja Opetushallituksen tietoja. Vertailut on valmisteltu Tampereen kaupungin suunnittelija Henrik Hiekkataipaleen johdolla ja tiiviissä yhteistyössä opetuksen, varhaiskasvatuksen ja lukiokoulutuksen asiantuntijoiden kanssa.

Seutuvertailujen kokoaminen voidaan tunnistaa oppimis- ja kehittämisprosessiksi, joka rakentaa syvällisempää ymmärrystä palveluista ja tulevaisuuden tarpeista sekä auttaa kehittämään toimintaa edelleen. Seutuvertailut toimivat tietopankkina myös päätöksenteossa esimerkiksi kuntien talousarvioita valmisteltaessa. Vertailuja on päättäjien pyynnöstä kehitetty niin, että ne sisältävät myös kuntakohtaiset toimenpidesuosituksen.

Vuoden 2022 tulosnostot

Varhaiskasvatus:

- Varhaiskasvatusikäisten lasten määrä pysyi edellisvuoden tasolla.
- Syntyvyys koko maassa laski edellisvuodesta ja tämä näkyi myös varhaiskasvatusikäisten määrässä seudullisesti. Vuosi 2021 oli syntyvyyden osalta poikkeuksellinen ja vuonna 2022 syntynyt uusi ikäluokka oli edellistä pienempi lähes jokaisessa seutukunnassa. Syntyvyyden laskua tasoittaa seudullinen muuttovoitto.
- Osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluihin nousi hieman viime vuonna. Se on jatkumoa pitkään jatkuneelle kehityskululle. Myös alle 3-vuotiaiden osallistumisaste kasvoi.
- Varhaiskasvatuksen kustannustaso nousi edelliseen vuoteen nähden. Nousua selittää henkilöstömenojen kasvu.
- Toteutuneen hoitopäivän hinta nousi edelliseen vuoteen nähden.
- Keskimääräinen lapsikohtainen asiakasmaksu pysyi ennallaan.

- Palvelusetelin käytön lisääntyminen on jatkunut seudulla, ja kasvu voimistui vuonna 2022.

Esi- ja perusopetus:

- Perusopetuksen oppilasmäärä on pysynyt edellisen lukuvuoden tasolla. Perusopetukseen siirtyvät ikäluokat ovat aiempaa pienempiä, joten oppilasmäärä saattaa kääntyä seututasolla laskuun.
- Tukea tarvitsevien oppilaiden osuus on kasvanut. Tehostetun tuen oppilaiden osuus on kasvanut prosenttiyksiköllä.
- Keskimääräinen oppilaskohtainen kustannus on kasvanut edellisestä vuodesta.
- Osallistuminen aamu- ja iltapäivätoimintaan on lisääntynyt merkittävästi edelliseen lukuvuoteen verrattuna.
- Laskennallinen ryhmäkoko on laskenut lähes kaikissa seudun kunnissa. Saadut korona-avustukset ovat vaikuttaneet kehitykseen. Ryhmäkoko seutukunnissa mahtuu yhden oppilaan vaihteluväliin
- TVT-laitteiden määrä on kasvanut kunnissa lukuvuoden aikana hieman yli 4 100 laitteella eli noin 5 prosentilla. Erityisesti Chromebook-laitekannan määrä on edelleen kasvanut.

Lukiokoulutus:

- Lukiokoulutuksen opiskelijamäärä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna. Kasvu selittyy Tampereen ja Nokian lukiokoulutuksen aloituspaikkojen kasvusta. Tästä huolimatta tamperelaisien osuus tamperelaisissa lukioissa on laskenut.
- Opiskelijakohtainen kurssimäärä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna.
- Opiskelijakohtaiset kustannukset kasvoivat jokaisessa kunnassa (pl. Pirkkala). Kustannusten kasvua selitti opetuksen kulut.
- Kurssihinta kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna. Kurssihinnan historiatietoja on korjattu. TOT-tiedot sisältävät uusia kustannuslajeja, joten historiatiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia.
- Vertailuun on lisätty kuntien itse valtionosuusjärjestelmään ilmoittama tieto opetustunnin hinnasta ja opiskelijakohtaisista opetustunneista.
- Valtionosuuksien kattavuus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna.
- Keskimääräinen opiskelu-aika on pysynyt edellisen vuoden tasolla.”

Oriveden varhaiskasvatus

Johtopäätökset:

- Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on edelleen kasvanut: alle 3-vuotiaiden osallistumisaste on seudun 3. korkein ja yli 3-vuotiaiden seudun korkein.
- Varhaiskasvatusikäisten lasten määrä on ollut myös Orivedellä laskusuunnassa viime vuodet.
- Vuorohoitoa tarvitsevien lasten määrä on laskenut noin 40 %:lla.
- Varhaiskasvatuksen kustannukset ovat kunnallisessa päiväkotij- ja perhepäivähoidossa seudun korkeimmat. Suurimmat kustannuserot seudun muihin kuntoon on yhteenlasketuissa henkilöstökuluissa ja muissa menoissa.
- Keskimääräinen lapsikohtainen asiakasmaksu on jatkanut laskuaan, ja se on edelleen seudun alhaisin.

Toimenpide-ehdotukset:

- Varhaiskasvatustalain edellyttämää henkilöstörakenteen muutosta vuoteen 2030 mennessä tulee jatkaa, ja pätevän henkilöstön saatavuuteen ja pysyvyyteen on mietittävä keinoja.
- Vuorohoidon käyttöastetta tulee seurata ja mahdollisesti sen järjestämistapaa tarkastella tulevina vuosina.

Oriveden esi- ja perusopetus

Johtopäätökset:

- Oriveden esi- ja perusopetuksen oppilasmäärä on laskenut.
- Koulujen keskimääräinen oppilasmäärä on noussut kahden kyläkoulun lakkauttamisen vuoksi.
- Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus järjestetään kouluilla koko kaupungissa vuohoitoa lukuun ottamatta.
- Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuminen on noussut 1. vuosiluokalla 10 prosenttiyksikköä.
- Perusopetuksen laskennallinen keskimääräinen ryhmäkoko on seudun pienin Nokian ja Tampereen kanssa.
- Pidennetyt oppivelvollisuuden oppilaiden osuus ja luokkamuotoinen erityisopetus ovat kasvaneet paikkakunnalle perustetun erityislapsille tarkoitetun ryhmäkodin myötä.
- Oppilaiden tukeen ja hyvinvointiin on resursoitu ja haettu hankerahoituksia. Laskennalliset oppilasmäärät koulunkäynninohjaajia ja erityisopettajia kohti ovat seudun pienimmät.
- Opettajien ja oppilaiden käytössä olevaa tvt-laitekantaa tulee lisätä.

Toimenpide-ehdotukset:

- Selvitetään esiopetusta täydentävän kerhotoiminnan järjestämistä.
- Tvt-laitekantaa lisätään suunnitelmallisesti hankkimalla jokaiselle 4. ja 7. vuosiluokan oppilaalle omat Chromebookit.
- Oppilaiden tukeen ja hyvinvointiin on tärkeä resursoida edelleen. Hankerahoituksia hyödynnetään aktiivisesti.

Oriveden lukiokoulutus

Johtopäätökset:

- Oriveden lukion opiskelijakohtainen kustannus on seudun suurin.
- Kurssimäärä on seudun toiseksi korkein Svenska samskolanin jälkeen. Lentopallo-, urheilu- ja kirjoittajapainotus lisäävät kurssien määrää.
- Lukiokoulutuksen laskennallinen kurssihinta on seudun kolmanneksi pienin.
- Oriveden lukiossa on prosentuaalisesti eniten Pirkanmaan ulkopuolelta (13,57 %) tulevia opiskelijoita.
- Lukion opiskelijamäärä on 141, ja se on pysynyt ennallaan vuoteen 2021 verrattuna.

Toimenpidesuosituksset:

- Lukiokoulutuksen vetovoimaisuutta tulee edelleen lisätä suunnitelmallisesti kustannusten kasvun hillitsemiseksi ikäluokkien pienentyessä. Oma lukio on erittäin tärkeä toisen asteen oppilaitos

paikkakunnan nuorille, lisäksi sillä on merkittävä rooli kaupungin elinvoiman ja muuttovoiton kasvun rakentamisessa. Oriveden lukioon tavoitellaan opiskelijoita myös muilta paikkakunnilta.

- Muualta tulevien opiskelijoiden asumisetu Kampuksella lisää Pirkanmaan ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden määrää.
- Oriveden lukion Unesco-statusta sekä ansioitunutta kansainvälisyys- ja globaalikasvatustyötä pitää hyödyntää markkinoinnissa.
- Lukion nykytilan ja kehittämistarpeiden selvitys valmistuu lukuvuonna 2023–2024, ja sitä tulee hyödyntää monipuolisesti kustannusten kasvun hillitsemisessä sekä kehittämistyössä.

Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja lukiokoulutuksen seutuvertailut 2022 ja niiden yhteenveto ovat liitteenä.

Toimivalta	Oriveden kaupungin hallintosääntö 26 §
Esittelijä	Kasvatus- ja opetusjohtaja Mia Mattila
Päätösehdotus	Lasten ja nuorten lautakunta merkitsee tiedoksi Tampereen kaupunkiseudun seutuvertailut vuodelta 2022 ja käy ohjaavan keskustelun tulosten hyödyntämisestä. Seutuvertailut annetaan edelleen tiedoksi kaupunginhallitukselle.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin. Pöytäkirjaan merkittiin, että kokous keskeytettiin kahvitauon ajaksi klo 18.40-18.54.
